

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 18SKomp/10/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1320210358
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Naď
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:1320210358.1

Uznesenie

Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zložený z predsedu senátu JUDr. Pavla Naďa a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Jaroslavy Fúrovej, JUDr. Nory Halmovej, JUDr. Jany Haluškovej (sudkyňa spravodajkyňa), JUDr. Terézie Mecelovej Mgr. Michala Novotného a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v kompetenčnom spore medzi Správnym súdom v Banskej Bystrici a Krajským súdom v Bratislave, vedenom na Správnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. TN-29Sa/8/2021 vo veci žalobkyne (v čase začatia konania) maloletej Y. N., I. XX. I. XXXX, Z. Z. Z., G. M. Č.. XXXX/X, E. (X. XX. I. XXXX) rodičmi W.. W. N. F. V. N. ako zákonnými zástupcami, obaja bytom tamtiež a právne zastúpenej ULC Čarnogurský s.r.o., Bratislava, Tvarožkova č. 5, IČO: 35 975 016, proti žalovaným I. Škola umeleckého priemyslu Trenčín, Trenčín, Staničná 8, IČO: 00 161 438, II. Slovenská republika - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Bratislava, Stromová č. 1, IČO: 00 164 381, o neodkladné opatrenie takto

rozhodol:

Na prejednanie veci nie je daná právomoc správneho súdu.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa návrhom doručeným (od 01. 06. 2023 bývalému) Okresnému súdu Bratislava III dňa 23. decembra 2022 domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým bude uložená: 1/ žalovanému I. povinnosť zabezpečiť prezenčnú výučbu žalobkyne na škole žalovaného I. bez povinnosti podrobiť sa akejkoľvek forme testovania na prítomnosť vírusu COVID-19 a/alebo iného vírusu, a to až do momentu právoplatného zrušenia tohto neodkladného opatrenia, 2/ žalovanému I. povinnosť nepodmieňovať prezenčnú výučbu žalobkyne na škole žalovaného I. podrobením sa akejkoľvek forme testovania na prítomnosť vírusu COVID-19 a/alebo iného vírusu, a to až do momentu právoplatného zrušenia tohto neodkladného opatrenia, 3/ žalovanému I. povinnosť zabezpečiť prezenčnú výučbu žalobkyne na škole žalovaného I. bez povinnosti rodičov žalobkyne podrobiť sa akejkoľvek forme testovania na prítomnosť vírusu COVID-19 a/alebo iného vírusu, a to až do momentu právoplatného zrušenia tohto neodkladného opatrenia, 4/ žalovanému II. povinnosť zabezpečiť prezenčnú výučbu žalobkyne na škole žalovaného I. bez povinnosti podrobiť sa akejkoľvek forme testovania na prítomnosť vírusu COVID-19 a/alebo iného vírusu, a to až do momentu právoplatného zrušenia tohto neodkladného opatrenia, 5/ žalovanému II. povinnosť nepodmieňovať prezenčnú výučbu žalobkyne na škole žalovaného I. podrobením sa akejkoľvek forme testovania na prítomnosť vírusu COVID-19 a/alebo iného vírusu, a to až do momentu právoplatného zrušenia tohto neodkladného opatrenia a 6/ žalovanému II. povinnosť zabezpečiť prezenčnú výučbu žalobkyne na škole žalovaného I. bez povinnosti rodičov žalobkyne podrobiť sa akejkoľvek forme testovania na prítomnosť vírusu COVID-19 a/alebo iného vírusu, a to až do momentu právoplatného zrušenia tohto neodkladného opatrenia. Návrh odôvodnila potrebou bezodkladnej úpravy pomerov strán sporu (priame ohrozenie práva žalobkyne na prezenčné vzdelávanie), jej nárokom na rovnoprávny prístup k výchove a vzdelávaniu, zákazom všetkých foriem diskriminácie, rovnocennosťou a neoddeliteľnosťou výchovy a vzdelávania vo výchovno-vzdelávacom procese. Poukázala na rozhodnutie ministra školstva z 23. 10. 2020 o prerušení vyučovania na základných a stredných školách do odvolania a jeho následné rozhodnutie z 12. 11. 2020 o obnovení

vyučovania od 16. 11. 2020 na základných a stredných školách pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia s odkazom na vyhlásenie núdzového stavu a obmedzenie slobody pohybu uznesením vlády SR č. 678 z 22. 10. 2020. Zdôraznila, že vládou a ministrom školstva navrhované pravidelné plošné testovanie žiakov a ich rodičov na školách je diskrimináciou žiakov z určitého sociálneho prostredia a netestovaných žiakov; popísala ňou vnímané nedostatky dištančného vzdelávania. Právne argumentovala ustanoveniami § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 antidiskriminačného zákona (zák. č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení pozn. kompetenčného senátu) a ust. § 145 ods. 1 zák. č. 245/2008 Z. z. (školský zákon) v platnom znení, právom na vzdelanie daným Ústavou Slovenskej republiky aj čl. 2 Dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o ľudských právach (zrejme mala na mysli Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd pozn. kompetenčného senátu).

2. (Od 01. júna 2023 bývalý) Okresný súd Bratislava III uznesením zo dňa 19. januára 2021 sp. zn. 11C/109/2020 návrh žalobkyne zamietol a rozhodol, že žalovaný I. a žalovaný II. majú nárok voči žalobkyni na náhradu trov konania v plnej výške.

3. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej tiež „odvolací súd“) uznesením z 30. apríla 2021 sp. zn. 15Co/19/2021 uznesenie Okresného súdu Bratislava III zo dňa 19. januára 2021 č. k. 11C/109/2020-34 zrušil (I. výrok) a vec postúpil Krajskému súdu v Trenčíne ako vecne a miestne príslušnému správne súdu (II. výrok) majú za to, že vzťah žalobkyne a žalovaných má verejnoprávny charakter a všeobecné súdy majú právomoc rozhodovať súkromnoprávne spory (§ 3 Civilného sporového poriadku, ďalej tiež „CSP“). Konštatoval, že vzdelávanie je verejnou službou a žalovaný I. pri poskytovaní vzdelávania vykonáva aj pôsobnosť v oblasti verejnej správy a má podľa § 4 písm. e) SSP postavenie orgánu verejnej správy. Odvolací súd vychádzal najmä z § 1 - 4 CSP a § 161 ods. 1, 2 CSP, z § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1 písm. e), § 4 písm. e), § 6 ods. 1 SSP, § 15 ods. 3 zák. č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 4 školského zákona a § 17 zák. č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy.

4. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva z Krajského súdu v Trenčíne na Správny súd v Banskej Bystrici vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov.

5. Správny súd v Banskej Bystrici vec dňa 21. augusta 2023 podľa § 18 ods. 4 Správneho súdneho poriadku (v ďalšom aj „SSP“) predložil kompetenčnému senátu. Zdôraznil, že žalobkyňa požadovala nariadenie neodkladného opatrenia podľa ustanovení § 324 a nasl. CSP a uviedol, že pre posúdenie právomoci správneho súdu je podstatné, že správny súd podľa § 2 ani podľa § 6 SSP nemá právomoc na rozhodovanie o neodkladných opatreniach ani o inom podobnom procesnom prostriedku ochrany. Právomoc na konanie o neodkladných opatreniach ako procesnom prostriedku má všeobecný súd podľa Civilného sporového poriadku. Poukázal na doterajšiu rozhodovaciu prax kompetenčného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej na prejednanie veci, v ktorej sa navrhovateľ domáha vydania neodkladného opatrenia podľa § 324 a nasl. CSP nie je daná právomoc správneho súdu (napr. rozhodnutia sp. zn. 1SKomp/2/2021, 1SKomp/3/2021, 1SKomp/4/2021, 1SKomp/6/2021, 1SKomp/5/2022).

6. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) zriadený podľa § 11 CSP prejednal predložený kompetenčný spor ako spor o právomoc, ktorý vznikol medzi správnym súdom a iným súdom podľa § 18 ods. 4 SSP.

7. Podľa § 3 Civilného sporového poriadku súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

8. Podľa § 4 Civilného sporového poriadku iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

9. Osobitnou podkategóriou právomoci súdov sú veci ustanovené v Civilnom mimosporovom poriadku (v zákone č. 161/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „CMP“), ktoré podľa § 1 CMP súdy prejednávajú a rozhodujú v civilnom mimosporovom konaní.

10. Podľa § 2 ods. 1 Správneho súdneho poriadku v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom a podľa § 6 ods. 1 rovnakého zákona správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánu verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

11. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej iba „kompetenčný senát“) vo svojej judikatúre zdôraznil, že pre vymedzenie pojmu súkromnoprávneho sporu a súkromnej veci v zmysle § 3 CSP nie je rozhodujúci petít žaloby (návrhu), ale zásadne príslušná hmotnoprávna úprava právneho vzťahu, z ktorého vznikajú či majú vzniknúť práva alebo povinnosti, ktoré sú predmetom sporu v danej veci (napr. uznesenia sp. zn. 1SKomp/2/2021, 1SKomp/3/2021 a 1SKomp/6/2021). Zároveň však kompetenčný senát v týchto uzneseniach dospel k záveru, že ak je predmetom konania právo alebo povinnosť, ktoré majú svoj základ nie v hmotnom, ale výlučne v procesnom práve, potom nemožno hovoriť o súkromnoprávnom spore alebo súkromnoprávnej veci. Takým prípadom je aj neodkladné opatrenie ako procesný inštitút upravený v § 324 a nasl. CSP. Právo na nariadenie neodkladného opatrenia nemá svoj pôvod v hmotnom práve, ale len v ustanoveniach procesného práva, v ktorých sú upravené aj predpoklady jeho vydania (§ 325 ods. 1 CSP) a jeho obsah (§ 325 ods. 2 CSP). Predmetom konania o neodkladnom opatrení tak nie je súkromnoprávny spor ani iná súkromnoprávna vec, ale procesný nárok navrhovateľa (žalobcu) na to, aby súd nariadil neodkladné opatrenie ako osobitný procesný prostriedok neodkladnej ochrany práva.

12. Kompetenčný senát vo svojej judikatúre (viď vyššie spomínané uznesenia) tiež uviedol, že pri posudzovaní právomoci civilného súdu nie je rozhodujúca povaha hmotnoprávneho vzťahu, na ktorého ochranu má navrhované neodkladné opatrenie slúžiť, ani navrhovaný obsah samotného neodkladného opatrenia. Rozhodujúce je, že neodkladné opatrenie je procesný inštitút upravený v CSP, o ktorom rozhoduje vždy (v prvej inštancii) okresný súd (§ 324 ods. 2 CSP). Naopak SSP neupravuje nielen neodkladné opatrenie, ale ani žiaden iný procesný prostriedok dočasnej ochrany účastníka (strany sporu). Inštitút odkladného účinku správnej žaloby (§ 182 až 189 SSP) takým inštitútom nie je; nejde totiž o samostatný procesný nárok, ale len o rozšírenie účinkov, ktoré sú inak s podaním správnej žaloby spojené. Správne sudy tak nemajú právomoc konať o neodkladnom opatrení podľa § 324 a nasl. CSP.

13. Uvedené závery sú v celom rozsahu použiteľné aj na prejednávajúcu vec. Žalobkyňa sa bez akýchkoľvek pochybností domáhala nariadenia neodkladného opatrenia podľa § 324 a nasl. CSP, ktorým mali byť žalovaným uložené povinnosti smerujúce k zabezpečeniu realizácie práva žalobkyne na vzdelanie prezenčnou formou výučby. Ako však už bolo uvedené, pre posúdenie právomoci správneho súdu je podstatné, že správny súd podľa § 2 ani podľa § 6 SSP nemá právomoc na rozhodovanie o neodkladných opatreniach ani o inom podobnom procesnom prostriedku ochrany.

14. Právomoc na konanie o neodkladných opatreniach ako procesnom prostriedku má vo všeobecnosti súd podľa CSP. To však samo osebe neznamená, že ak sú splnené podmienky § 324 a 325 ods. 1 CSP, súd môže vydať neodkladné opatrenie s akýmkoľvek obsahom alebo na ochranu akéhokoľvek práva. Judikatúra súdov už dávnejšie vyslovila, že neodkladným opatrením nemožno brániť vo výkone právomocí inému orgánu verejnej moci (napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/240/98 a 7Cdo/59/2011, ako aj judikát R 123/1999). Obdobne z § 336 a 337 CSP možno vyvodiť záver, že neodkladné opatrenie možno nariadiť len vtedy, ak povinnosť, ktorá sa ním ukladá, môže mať vecný súvis s následnou žalobou vo veci samej. Použitie formulácie „žaloba vo veci samej“ evokuje, že neodkladné opatrenie možno nariadiť len v súvislosti s takou vecou (samou), v ktorej by bolo možné domáhať sa ochrany práva žalobou (§ 131 CSP) na súde, teda na ktorej prejednanie je daná jeho právomoc. Tieto okolnosti však nie sú určujúce pri posudzovaní právomoci správneho súdu na konanie o neodkladnom opatrení. Naopak, sú rozhodné pri posudzovaní otázky, či v danej veci možno nariadiť neodkladné opatrenie práve s navrhovaným obsahom práve voči danému odporcovi (žalovanému) a práve na ochranu toho práva, ktoré je označené v návrhu. Skúmanie týchto okolností je však úlohou civilného súdu, ktorý o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhoduje.

15. Zhrnúc uvedené kompetenčný senát dospel k záveru, že Správny súd v Banskej Bystrici opodstatnene vyslovil nesúhlas s tým, že Krajský súd v Bratislave postúpil vec na prejednanie Krajskému

súdu v Trenčíne. Kompetenčný senát preto podľa § 18 ods. 4 SSP vyslovil, že na prejednanie tejto veci právomoc správneho súdu nie je daná.

16. Podľa § 18 ods. 4 SSP sú súdy týmto rozhodnutím viazané, čo znamená, že sú v ďalšom konaní v prerokúvanej veci povinné vychádzať z právneho názoru, že jej prejednanie nepatrí do právomoci správnych súdov. Žiadne svoje rozhodnutie potom nemôžu založiť na opačnom právnom názore, teda že by táto vec do právomoci správnych súdov patrila.

17. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 8 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.